

Ali se politika chamberlainskega apizanja nemškim nacijem obnavlja? Citajte o tem članek na prvi strani v tej številki.

Borba med silami za kontrolo nad bodočo Nemčijo

Snovanje krščansko demokratske vlade po vzgledu Italije in Francije. — Dr. Bruening bil grobar weimarske republike. — Obnovljenje nacizma

Nedavna pogajanja v Moskvi in borba za Berlin so vzbudila v svetovni javnosti veliko zanimalja in pa tudi vprašanje, čemu se pravzaprav gre?

Jasno, gre se, ali naj bo nova Nemčija, to je, ta, ki se jo sedaj obnavlja, kapitalistična ali socialistična pod zaščito Sovjetske unije.

Zed. države so v mrzli vojni s Sovjetsko unijo. Torej se gre med njima in tej borbi tudi za Nemčijo.

Zapadne sile kontrolirajo pretež del Nemčije — torej v nji kakih 47 do 50 milijonov prebivalcev.

V sovjetski coni je kakih 17 milijonov Nemcov. Kajti oni, ki so bili izgnani iz Poljske, Čehoslovaške, Jugoslavije itd., so se končno iznali v ameriško-angloški coni.

Ta anglosaška skupina snuje novo Nemčijo za obnovitev nemškega kapitalizma. In s tem kajpada tudi možnosti obnovitve takega rajha, kakršen je bil po propadu kajzera.

Nov ameriški načrt določa tako trdi naš state department — demokratično Nemčijo.

Mnogi reporterji ameriških časopisov, ki so nastanjeni v Nemčiji, pravijo, da naša politika ne bo porodila demokracije v Nemčiji temveč je le nekaj časa imela za slepilo, dokler se ne porodi kak nov Hitler.

Kaj pravzaprav namerava ameriška vlada z Nemčijo?

Iz vseh njenih dosedanjih dejanj je razvidno, da skuša v nji ustanoviti tako tako vlado, ki se bi imenovala krščansko-demokratična.

Torej tako kakor jo že imamo v Italiji in v Franciji.

V njima zaradi okrasa sodelujejo tudi desničarski socialdemokrati. In pa nekateri protikraljne liberalne struge.

Izmed vedolih politikov katoliškega centra predvojne Nemčije, ki se ni kompromitiral s Hitlerjem, je dr. Heinrich Brueining.

O njemu piše Primorski dnevnik sledče:

Iz Amerike je prispeval letos v Evropo bivši nemški kancler 63-letni Dr. Heinrich Bruening, ki je kot nemški "begunec" predaval na univerzi v Harvardu politično ekonomijo. Nek berlinski list je to vest objavil pod velikim naslovom: "Nacisti zopet prihajajo."

Sicer Bruening ni bil nacist, vendar je bil kot bivši kancler grobar weimarske republike.

Bil je predsednik parlamentarne skupine nemškega centra (katoliške stranke) in kot strogo konservativni politik pomagal nacizmu na oblast, tako da je le-ta končno tudi z njim in njegovo stranko pomejel. Sedaj pa je nacisti nas v marmicem spominja na tedanjo dobo.

Na mestu tedanjega katoliškega centra je sedaj krščansko-demokratska zveza, ki se

KLANJE NA GRŠKEM PO ZASLUGI AMERIŠKE VNANJE POLITIKE

Grška vlada pravi, da se je ofenziva monarhističnih čet v Gramoškem gorovju blizu albanske meje proti gerilcem "uspešno" obnesla. Vrnila se je pod vodstvom ameriških oficirjev. Rojalistične čete so opremljene z ameriškim orožjem, z ameriško municijo in imajo tudi živež in uniforme iz Amerike.

E. R. Noderer, poročevalc čikaške Tribune, piše, da je omenjeno ofenzivo vodil polkovnik Marcus W. Adams iz Kentuckya. Noderer je dobil dovoljenje prisostovati ofenzivi in opisuje, kako so z najmodernejsimi ameriškimi bojnimi sredstvi pobijali gerilce.

Ameriška intervencija v prid grške dinastije in grške reakcije stane naše davkoplačevalce že nad pol milijarde dolarjev. Ako bi ne bilo ameriškega in prej angleškega vmešavanja, bi bila Grčija danes republika in civilna vojna bi bila že davno končana. Tako pa od ameriških častnikov izvezbani grški vojaki pobijajo druge Grke. Tem grškim upornikom pravijo v rojalistični propagandi "banditi" in "komunisti". Teda to grško uporniško gibanje je v resnici boj proti fašizmu, proti koruptni grški dinastiji in boj za svobodno Grčijo, ki bo država ljudstva, ne pa deklariraju imperijalizmu.

E. R. Roderer našteva po imenu celo vrsto ameriških častnikov, ki so bili z grškimi vladnimi četami v boju proti gerilcem v Gramoškem gorovju. Pravi, da Američani niso bili aktivno v borbi temveč le da jali navodila grškim poveljnikom, kako naj vodijo ofenzivo, da v nji pobijejo čimveč gerilcev. To ameriškemu ljudstvu ne more biti v čast, zato je čudno, ker je v naši javnosti proti temu pustolovstvu tako malo opozicije. In ako ne bi bilo nove progresivne stranke, je niti toliko ne bi bilo kot jo je.

Vzrok, da je ni je, ker je ameriška vnanja politika podprtia od obrežnih strank in državnih departementov v interesu Wall Streeta — torej n. pr. v Sredozemlju predvsem v korist ameriških oljnih magnatov. In borbo proti gerilcem na Grškem naša vlada vodi in financira v korist ameriškega oljnega kartela. Grčija je v Sredozemlju strategična točka, zato hočemo v nji tako vlado, ki bo "satelitka" ameriške vnanje politike, ne pa take, ki bi šla v kak sovjetski blok. To načelo davkoplačevalce veliko stane, a ne protestirajo, razen tisti, ki bodo prihodnjega novembra glasovali za progresivno stranko.

Tudi nekateri ameriški novinarji v Grčiji so že protestirali na ta način, da so o položaju na Grškem podali resnično sliko. Grško vlado, ki jo Amerika vzdržuje, so označili za to kar je, za koruptno, gnilo do mozga, za reakcionarno in za okrutno.

Kajti v času ameriške intervencije je ta vlada prijela že na stotine Grkov in jih dala pomoriti in mnoga pa odgnala v intervenciji. Obdožila jih je, da so "komunistični" nazorov ali da "simpatizirajo" z gerilci. In radi takih "zločinov" jih grški rojalistični čandarji more vprito ameriških oficirjev in vprito ameriških civilnih uradnikov.

Kadar bo Grčija osvobojena izpod tujih imperialistov, bo njena zgodovina pisala, da je bila angloameriška intervencija eno najžalostenejših poglavij v razvoju grškega ljudstva.

Pozivanje na debate

V volilnih kampanjah se razni kandidati pozivajo na debate, a le redkodaj pride do nje. V Illinoisu je demokratski kandidat za senatorja, profesor Paul

Douglas, pozval na debato republikanskega senatorja Brooksa, ki pa je povabil z zgražanjem odklonil. Tudi nima časa za take reči. Pravi, da je glavna njegova naloga iztirati komuniste in socialiste iz vladnih služb.

Sedaj v volilni kampanji jim Truman s svojo eksekutivo objavljuje to postavo ukinili, ako bo izvoljen, dočim vsak količaj poučen odbornik unije ve, da bi tega zakona nikoli ne bilo brez sodelovanja demokratiske stranke. In ko ga je predsednik vetril, so demokratični kongresni republikanci pomagali Trumanov veto zavrneti z dvetretjinsko večino. Mar bodo v bodočem Kongresu kaj drugac? Obljube delavcem sipajo samo pred volitvami. To je, v volilnih kampanjah.

Tendenca 80. zveznega konгрesa je bila ščititi profite in profitarjem nizati davke. Namesto pa so spet multimilijonarji na koncu. Kontrolirajo

Tudi farmerji gredo "iz dobrih časov" spet v zadolžitve

Norman J. Wall, predstavnik biroja za farmske ekonomije (Bureau of Agricultural Economics) pravi, da so se dolgoči farmerji (prve uknjižbe na posestva) nizali vse skozi od leta 1923, dasi polagoma, pa do lani. V zadnji depresiji jih je na stotisočje propadlo, a potem se jih je raznimi vladnimi ukrepi pomagalo in v višanjem cen so si odpelačevali obveznosti, si nakupili strojev in izboljšali svoja gospodarska poslopja.

Med vojno jim je šlo kar dobro in po cenah, ki jih mora konsument za farmske pridelke plačevati v mestih, bi sodil, da so farmerji že vedno na koncu.

Deloma je to res. Toda ker se vsled navajanja cen konzum, niza, ni več za pridelke trž toljšen kakor je bil. V resnicu ga sedaj vzdržuje od kritičnega nazadovanja Marshallov načrt. Vlada troši za nakupovanje živila stolmilične dolarjev za izvajanje dejelavjev Marshallovega načrta in se do pet let. In kaj potem, ako ne bo nova Marshallova plana? In ali bodo mogli Zed. države vzdržavati to breme leto za leto brez nevarnosti za svojo ekonomijo?

Valic temu, da imajo farmerji še vedno zelo dober trž, pa so njihovi dohodki vendarle nižji. Tudi cene farmarjev so napljuhne in ko pride kaka nova "recesija", mnogo farmerjev dolgov ne bo zmogla kakor jih ni po prvi svetovni vojni, čim so cene pridelkov padle. Tik po prvi svetovni vojni so dolgovci farmerjev znašali 11 milijard dolarjev, potem so se bolj narasli in nato je prišel krah.

Sedaj znašajo okrog pet milijard in se višajo. Delni vzrok temu je, ker starji farmerji svoja posamezna predstavijo po inflacijskih cenah in novi kupci kaupajo plačajo le del kupnine, ostalo pa je dolg, ki se ga upaja zemeti v desetih ali petnajstih letih, ako bo še "vse po sredini".

Problem za farmerja je posebno nižanje kupne moči konsumentov. 28 odstotkov našega ljudstva zapravi več kot pa znašajo njegovi dohodki. Torej posega po prihrankih, ali pa kupuje potrebštine na obroku, ali pa delajo oboje. Kajti dolgov konsumentov se narasli v milijarde in tega naraščanja ne bo ustavil niti novi izjemni zakon, ki omejuje prenapete kredite.

Ameriški "easy payment plan" se je v zadnji depresiji za odjemalce katastrofalno obnesel in vlažna se boji, da ako bodo krediti odjemalcem neomejeni, se bo zgodovina iz let depresije 1929-39 obnovila.

Iz podatkov raznih vladnih in drugih uranov je razvidno, da si lani 13,500,000 družin ničesar prihranilo, torej živje iz dneva v dan in veliko tudi v kupovanju na obroku. 80. zvezni kongres pa se s takimi redimi ni hotel ukvarjati. Ljubiti komunistične špione po deželi je veliko lagje opravilo.

Ako ste prijatelj Proletarca, pridobite mu letos saj enega novega naročnika.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

"Prosveta" je pričela ob sredah izhajati z angleškim gradivom na prvih straneh in slovenski del pa se je premestil kjer je bil dosedaj angleški. Tako so premagali člani mlajše generacije glavnega odbora SNPJ. Kake posebne razprave v glasilu o tem ni bilo morda tudi ne bi bila potrebna. Ali pa bi mogoče le bilo boljše, ako se bi o tako važnem koraku čitalci lista, ki so ob enem člani SNPJ, o tem boljše pomenili?

V Avstriji je komunistična stranka začela takoj po objavi izjave kominforme s kampanjo proti "nacionalizmu" Titovih in Kardeljevih komunistov. Za vrok ji služi zahteva Slovenije, oziroma Jugoslavije po slovenskem delu Koroške. To je avstrijski komunistični stranki sedaj "nacionalizem". Toda mar ni tudi njeni kampanji "nacionalizem", ki je sedaj hujša kot pa slične kampanje proti zahtevam Slovenije glede Koroške, ki jo vodijo ostale avstrijske stranke?

Governer Dewey je nedavno sprejel deputacijo organizacije, ki se naziva "Sinovi Italije". Obljubil ji je, da bo izvoljen za predsednika, bo deloval, da se bivše italijanske kolonije vrne nazaj Italiji. Očividno je to politično gesto storil v namenu prikupiti, se ameriškim Italijanom, da bi prihodnjega novembra volili zanj. In italijanski glasovi v takih krajih kot je New York, Illinois in na Koroško. Toda mar ni več. V Illinoisu je nekoč izhajalo skoraj polovico vseh slovenskih listov v Ameriki. Bilo je mnogo po vsi Ameriki. Ne, to bi bila pretirana trditve.

Tudi Truman se puli za narodnostne in verske glasove. Ker Zid je v ameriški politiki veliko pomemljivo in imajo mnogo glasov — saj je samo v mestu New York nad milijon Zidov, je Truman za neodvisno židovsko državo (za Izrael), toda olnji interesi skrbe, da bo ostalo le pri obljubi. In poteguje se — namešča Truman — za civilne svobodnike ter za odpravo rasnih in verskih diskriminacij ali zavajanj. Tudi to prija Zidom, črnem in marsikje kataličnom. V volilnih kampanjah so objavili poceni in kandidati Italijani jako napeti. Tudi med

(Konec na 4. strani)

Nekaj o naših stvareh

Anton Fatur iz Detroitja piše, da so se odzvali valiblju iz Chicaga in pridejo v nedeljo 24. oktobra sem ponoviti dramo "Svet brez sovrašta". Igrali so jo prvič v Slovenskem delavskem domu. Režijo vodi Anton Fatur, ki je to dramo tudi zelo izpolnil. On je nastopal v igrah in jih režiral že v Trstu.

Pomenek na to dramo je nanesel ob priliku, ko je bil urednik tega lista dne 2. julija v Detroitu. Šlo se je za "Proletarca" in reklam, da bi to igro prizili v Chicago in prebiti pa naj bi šel Proletarcu. To je bilo sporočeno klubu št. 1 JSZ v Chicagu, ki je poveril prireditveni odbor, da naj stori kar potrebno. Med tem je nam bilo sporočeno, da imajo isto igro v mislih Progresivne Slovenke krožka št. 9, in naš odbor jim je svedoval, da naj Detroitčane one povabijo, kar so storile in ob enem sklenile, da gre polevico prebiti v tiskovni sklad Proletarca. Drama "Svet brez sovrašta" bo vpravljena omenjeno nedeljo v dvorani Slovenske narodne podporne jednotne.

Detroitčani so igrali v Chicagu že dvakrat prej, enkrat v veliki dvorani Sokol Havliček. To je bilo v času, ko je že živel J. Berlisl, ki je bil pevski zbor "Svoboda" tako močan in klub št. 114 JSZ je bil aktiven. Včasi smo si igre na ta način zelo izmenjavali. Igralci iz Chicaga so ponovili igre v Waukeganu, Milwaukee, Sheboyganu, La Salle in S. Chicagu. Enako je nastopal v raznih naselbinah pevski zbor "Sava", dokler je obstajal. Waukeganski in milwaukeeški igralci in pevci pa so prihajali sem in v druge sosedne naselbine.

Na zadnji konferenci Prosvetne matice, ki se je vredovali v Milwaukeeju, je bila znova izrečena želja, da bi se ta način gostovanja na naših odrih obnovilo. Tako se igralcem ne bi bilo treba učiti samo za eno predstavo. Vendar pa je slovenska dramatika v Chicagu in v sosednjih naselbinah zelo opečala — v glavnem iz vzroka, ker v način osebju ni naraščala. Torej bomo imeli vzdic temu v nedeljo 24. oktobra priložnost spet videti slovensko igro. Upamo, da nas ob tej priluki obiščajo prijatelji slovenske dramatike tudi iz sosednjih naselbin.

Več o tem bo v dopisih v tem listu in v Prosveti.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izda: Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNIKA V Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;

za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v Številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor..... Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.

Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Napori reakcionarjev za preprečenje glasovnice progresivnih stranki

Progresivna stranka v Illinoisu je predložila za nominiranje svojih kandidatov, vstevši Wallacea in Taylorja, 75.268 podpisov, torej veliko več kot pa zahteva volilni zakon. Ta pravi, da mora vsaka nova stranka dobiti ne manj kot po 200 podpisov na nominacijsko peticijo v najmanj 50 okrajih (counties). Nasprotniki, ki bi radi preprečili, da bi progresivna stranka ne dobila prostora na glasovnici, so si za svoj namen izbrali podeželske okraje. Dobili so v državnem uradu peticije progresivne stranke in imena "pazno" preštudirali ter "dognali", da je toliko nepravilnih, da o zadostnem količniku sploh ni govorja.

Trdijo, da nabiralcji sploh niso šli s peticijami "od hiše do hiše" pač pa si preskrbeli uradni seznam volilcev ter iz njega imena sami prepisovali. Tako da so baje med podpisniki tudi taki, ki so mrtvi že leto in dalj. In pa javni uradniki demokratske stranke, ki so bili torej očvidno vpisani od drugih ljudi.

To, da manjšinske stranke "nabirajo" podpise na ta način, je že stara, nikomur skrita resnica: Ampak progresivna stranka je v Illinoisu toliko velika organizacija, da je vzeli možnim ponarenim podpisom toliko dobril, da jih bi državni tajnik Barrett ne smel odrekati mesta na glasovnici. Tudi ako bi bilo izmed 75.000 podpisov par tisoč neveljavnih, je drugih še vedno dovolj — oziroma več kot jih predpisuje zakon za minimalno število.

Tudi v čikaškem okraju (Cook county), kjer je lokalna progresivna stranka že pri prejšnjih volitvah dobila več kot zadosten odstotek glasov, ji pravico do rubrike na glasovnici odrekajo. Češ, da so bile zadnje volitve v glavnem le za sodnike, torej niso bile "splošne".

V Ohiu je skušal državni tajnik progresivni stranki zabraniti rubriko na glasovnici s tem, da je peticije kratkotratno zavrgel — če da po ohijski postavi tako stranka ne more biti priznana.

Ti dve državi nista edini, ki skušata ohraniti volilni monopol demokratičnih strank. Zato se mora progresivna stranka zatekati na sodišča, da merodajne urade primorajo upoštevati njene nominacijske peticije. To stane, kajti treba je advokatov, raznih prič, izjav in pa potov, kar vse je zvezano s stroški.

Vsa poskusna glasovanja raznih listov dokazujo, da ima Wallace po njihovem lastnem računanju na svoji strani najmanj pet milijonov volilcev. Torej ni to tako stranka, ki bi obstojala le na papirju. Zato bi ne smel merodajni urad nobene države odrediti, da je pravico do rubrike na glasovnici — posebno še zato ne, ker se oboji — namreč republikanci in demokrati na javnih mestih dušajo, kako zelo so za demokracijo! In ker ob enem trdijo, da so proti enostranskiemu sistemu, potem še posebno bi moral priznati progresivni stranki enako pravico kot jo ima demokratična stranka. In naj bodo razni državni tajniki v Springfieldu, v Columbusu in drugje prepričani, da progresivna stranka si jo bo izvojevala!

Francija v neprekidni politični in ekonomski krizi

Po osvoboditvi se je Francija z veliko večino glasov odločila za ohranitev svojega starega političnega sistema parlamentarnega. General Charles de Gaulle je nasprotoval, ker hotel je močno vladu, ki bi lahko kaj veljala tudi ako ne bi imela večine v zbornici.

Parlamentarna vlada demokratično izvoljene zbornice je najdemokratičnejši vladni sistem. Teoretično namreč. Toda skozi zbornici nobena stranka večina, si mora poiskati koalicionsko vladu. Koalicionske vlade pa so po navadi tako rahle, da jih lahko odpigne vsaka sapica nesoglasja v koalicjskih strankah.

To se znova dogaja v Franciji. V parlamentu ima tri močne stranke: komunistično, krščansko demokratisko (MRP) in socialistično. Poleg teh je v njemu zastopani še kakega pol ducata manjših strank. Na čelu vlade je premier, ki je odgovoren strankam, katere predstavlja, in pa parlamentu v splošnem. Čim v kakem vprašanju nastane spor in mu sodelujoča skupina preti z izstopom, premier resignira in z njim vred ves ostali kabinet. Ali pa ako resignira nekaj ministrov, mora z njimi ven tudi premier in vsi ostali članji vlade.

Ta proces se v Franciji ponavlja spet ves čas po vojni.

Vzrok je, ker koalicionske kombinacije v sedanji dobi več ne drže. Vlada mora imeti program. In vsak trden program more zastopati le takoj večina, KI VERUJE vanj.

V francoski koaliciji pa so zastopani klerikalni demokrati, razne liberalne skupine in socialisti. Stranka MRP, ki je glavna v vladu, je predvsem predstavnica kmetov, srednjega sloja in pod ameriškim vplivom in vsled ameriške podpore je tudi braničljica sistema, ki mu tu pravimo sedaj "free enterprise". Torej zastopnica privilegijev ter kapitalizma.

Tudi general de Gaulle juža vse to — toda ob enem za vladu, ki bi imela moč, to je — trdne zobe, ne da bi se morala loviti po vetrju parlamentarne večine.

Torej kar on želi je sličen vladni sistem kot ga imamo tukaj. Vlada ima svoje funkcije pa če je večinski kongress všeč ali ne. Ako ne dobi večine, ji vselej tega ni treba resignirati in člani raznih departementov so se vedno odgovorni predsedniku in le od njega dobivajo povelja. Kongres pa jim lahko odreče v proračunu razne dajatve, lahko jih tudi obtoži in poklici na zaslijanja, toda vžito temu delujeta oba ta dva vladna telesa vsak zase. Ko je Truman v kongresu leta 1946 izgubil večino, ni bilo treba odstopiti

V Angliji, v Franciji, v Belgiji in v drugih deželah s sličnimi

Zaprimo Bigotstvu Vsa Vrata!

V DRŽAVAMA ILLINOIS IN NEW YORK, ter tudi v mnogih drugih bijejo svobodomislec boj proti reakciji, ki hoče podvrci svoj cerkevno žolstvo davkoplăcajem na ramo, neglede ali so katoličani ali ne. V Južnem Illinoisu je dobil pravdo neka mati na vrhovnem sodišču, ki je zahtevala, da se mora pouk v šoli, v katero je počajal njen sin, nadaljeval nemotenno, ne pa ga prekiniti v prid onih učencev, ki jim je bilo avtojeno na šolski čas iti v cerkevno šolo na državne stroške. Sličen problem je nastal v New Yorku, v nekaterih krajih Minnesota in tudi drugod. Katolička cerkev se izgovarja, da svoje žolstvo sama vzdržuje, torej temu ne bi bila nekaj podpora od države od davkov, ki jih za žolstvo plačujejo njeni ljudje? In tako se sedaj vrati velik, ne posebno oglašen boj o vprašanju, kaj pomeni ločitev cerkve od države. Cerkevno žolstvo je bigotsko, ne izobražba, kar priča mnogo tistih intelektualcev, ki so si izobrazbo pridobili še v svobodi, ne v omejenih naukah v verskih šolah, neglede h kateri cerkvi pripadajo.

Kaj bo s Čehoslovaško?

Veliko je ugibačja po svetu, kako se bo končal spor med Tito in kominformom?

V začetku so rekli, da je Tito že ugrabil, ali ubit, "likvidiran" itd. Nato pa se je vrnila konvencija komunistične stranke Jugoslavije in bil je slavljen za junaka, ne pa oklican za izdajalca, za kakšnega ga je označila kominforma.

Važno vlogo v boju proti Titu igra predsednik čehoslovaške vlade Clement Gottwald. Tito sedaj proti njemu širi letake — tako zatrjujejo ameriški časniki — da se Cehi proti Hitlerju sploh niso in da so njihove Lidice le dramatizirali.

Isto — tako poročajo z Dunajem, trdijo letaki jugoslovanske komunistične stranke o "novopečenih" komunistih v Avstriji, v Romuniji, Madžarski in Bolgariji.

Vendar pa je zveza med Čehoslovaško in Jugoslavijo valed v ekonomskih razlogov toliko vrla, da Clement Gottwald svojega prijateljstva do Tita ne bo mogel riskirati vzlje je kominforma.

Kajti Čehoslovaška je navezana na surovine iz Jugoslavije bolj kakor pa od onih, ki jih ji posluži Rusija, oziroma Ukrajina.

Usoda Čehoslovaške je sedaj v rokah predsednika njene vlade, komunista Gottwala.

Kdo je on?

Novi predsednik republike Klement Gottwald se je rodil 23. novembra 1886. leta v kmečki družini v Dedicah na Moravskem, kjer je že v najnežnejši mladosti spoznal vse težave kmečkega življenja. Od leta 1914 naprej je bil mizarski deavec.

Po prvi svetovni vojni je aktivno sodeloval v levem kriju social-demokratične stranke, ob ustanovitvi komunistične partijske pa je stopil v njene vrste. Od leta 1921. naprej se je popolnoma posvetil političnemu delu parlamentarnimi sistemom kot je angleški, pa so ministri ob portfelje čim izgube večino v zbornici.

Položaj v Franciji je silno resen. Država se bori s silovito ekonomsko krizo in za silo jo zmaguje največ z ameriško pomocijo in sedaj že z Marshallovim načrtom. Toda okrevanja iz vojnih razmer je na ni.

Komunisti pravijo, da le socializem — drastično uveden, bi jo ozdravil. De Gaulle na nasprotrem ekstremu pa dokazuje, da je usmerjeno zasnovanje naredbe bi jo ozdravile. To se pravi, on je za mobiliziranje delovnih sil, za uposlovitev delavskih unij državi v korist in za državno kontrolo nad proizvodnjo pod sistemom privatnega podjetništva.

Temu pravijo socialisti in komunisti fašizem. In Francija je na razpotju — ali v socializem, ali v fašizem, kajti z umetnim

zadnjem skupaj njih "bando" 60 godbenikov, kadar urežejo tisto "How dry I am". Takrat se vedno kateri izgubi okrog vogla in pošte steklenco hladitega ječmenovca, ki se tako prileže suhemu grlu, tudi takrat kadar drugim priporoča piti le naravno pijačo, vodo.

Novo ustanovljena Progresivna stranka z Walacejem in Taylorjem na čelu, je dobila potrdilo od državnih oblasti in tako pride v jeseni tudi v Kansusu na glasovnico. Sicer smo bili nekoliko v dvomu če bo šlo gadko, ker v takih slučajih oblasti tako rade iščejo dlako v jaju, če se da pod tako pretvezo zavrejo peticijo. To se je zgodilo te dni v sosednjem Missouri, kjer je državno višje sodišče odločilo, da Progresivna stranka ni zadostila zakonom in zato ne pride na glasovnico. V Kansusu smo nabrali okrog 9000 podpisov, da bi legalno zadostovalo le 2500 podpisov. In tabo ko prilika za glasovati za listo in program "navadnega človeka". Sačni treba drugač dokazati, da je to stranka v korist delovnega

A. Shular.

Psi lajajo, a karavana gre naprej!

Slovenska reakcija v Ameriki, ki v eni sapi pere in zagovarja protinardino stališče, katerega je zavzemal med okupacijo Jugoslavije ljubljanski škof Gregorij Rožman, obenem vzklik Thomasovemu odboru glede neameriških aktivnosti in dejanske "senzacij", ki prihajajo na dan v zvezi s preiskavami v Washingtonu. Istočasno pa tudi skuša izkoristiti priliko, da bi med slovenskimi Amerikanci diskreditirala vsakega naprednjaka, ki ga razne intimidacije in grožnje niso prelepile iz Pavla v Savlu. Vsa kopja pa so v prvih vrstih naperjena na one, ki danes podpirajo in zagovarjajo progresivno stranko in Henryja Wallacea. Silno se jim mudri, kajti do volitev sta le še dobra dva meseca. Progresivna stranka pa raste in se širi.

Louis Adamic, ki je največ žrtvovan v delu, da je ameriška javnost vsaj deloma spoznala, kdo in kaj so Slovenci, kakšna je bila njihova usoda v trinajstih letih njihove zgodovine, njihove narodne in politične težnje — je postal glavna tarča. In vse to zaradi tega, ker je ne bi pomenila samo konec ameriških svobod, temveč tudi konec civilizacije.

Zaradi tega je važno in potrebno, da se ameriški Slovenci prav resno zavedajo tega neameriškega gibanja, ki ga slavijo naši nasprotniki, in ga pravilno razumevajo.

Danes je pred javnostjo najložje ubiti človeka s tem, da se ga najprej osuni zvezne komunisti, brez razlike kako nedolžna ali nevarna je taká zveza, nato pa to veste raztrotiti po časopisih in radiju. Osumenti koga kakšna podlega dejania ali zveze, vsled cesar bi se ljudstvo nad njim zgražalo, je stara fašistična metoda. Tak človek nima prilike do zagovora, ker ni oboten. In sum potem postane "falt accompli" — to je, dosežen je namen, da se človek v javnosti ubije.

Adamic je dal ameriškemu tisku jasno pojasnil in razjasnil glede Budenove izjave, toda ker namen posvečuje sredstva, je velika večina listov njegovo

(Konec na 4. strani.)

Kjerkoli in kadarkoli, spomnite se Proletarca in zbirajte prispevke v njegov tiskovni sklad.

Tole mi ne gre v glavo?

Kaj to, da jo tako strupeno dan za dan napadajo bogataški interesi in — nevedneži. Ko sem pobiral podpis na peticijo, sem večkrat naletel na stare ljudi, ki so odvisni od okrajne in državne podpore, ali bolje — miločnice, ki so se bali podpisati peticijo. Nekoč je v sličnem slučaju stopila za menoj do vrtne ograje starja Nemka in se oproščala, rekoč: "Ker smo odvisni od te podpore, se bojimo podpisati peticijo, toda zagotavljamo te, da bomo vsi takci gotovo glasovali v jeseni za progresivno stranko, kô ne bo nihče štel naših podpisov."

Labor day piknik Kansaških društev SNP je letos vrši v naši starji naselbine, v Yalu. Je naša resnica nekoliko od rok, toda tam se vselej najbolj bratsko počutimo, kot da bi bili "na svojem". Torej se vidimo v Yalu, če ne pride vmes kaj posebega. V prihodnjih dneh pogledamo po naših naseljencih in okrog starih naseljencev, kaj je tam novega.

A. Shular.

Iz SANsovega urada

3424 W. 26th St., Chicago 23, Ill.

Program progresivne stranke

(Nadaljevanje.)

Ti naši ukrepi dajejo izraz odločnosti ameriškega ljudstva, da se izogne izzivanju in agresije. To naj bodo naši doprinosi za zmanjšanje nezaupnosti in za ustvarjanje splošnega ozračja, v katerem se mir lahko ustanovi.

Organizacija Združenih narodov

Progresivna stranka bo dela-

la nato, da se uresniči ideal

Franklina Rooseveltta glede

za Združene narode kot ena sam

družinu narodov sveta, in sicer s

tem, da bo zagovarjala njihovo

ustavo in skušala preprečiti njihovo

preoblikovanje v diplomatsko

in militarično orožje ka-

tere koli sile ali skupine sil.

Predlagamo, da se ustanovi

UNRDF (United Nations Recon-

struction and Development

Fund — sklad OZN za rekon-

strukcijo in razvoj) za pospeši-

vanje mednarodnega okrevanja,

da nudi pomoč potrebnim narodom

v Evropi in Aziji besev vsa-

kih političnih pogojev in daje

prvenstvo onim narodom, ki so

največ pretrpeli zaradi agresije

os.

Pozivamo, da se zavrne Mar-

shallov načrt.

Nujno pozivamo polno upo-

rabljanje ekonomskega in so-

cialnega sveta in drugih agencij

Združenih narodov, da se zatare-

bolezen in lakota, pospešuje raz-

vaj kulturo in znanosti ter raz-

vija miroljubna uporaba atom-

ske energije.

Zahtevamo, da delegacija ZL

pri organizaciji Združenih narodov pritska za učinkovito go-

spodarsko in diplomatsko sank-

cijo proti Francovi Spaniji.

Razrožitev

Progresivna stranka bo dela-

la s kemi organracijo Združ.

narodov za sporazum glede na

svetovno razrožitev, da se progli-

si atomska bomba neustavna,

kakor tudi bakteriologična voj-

na ter tudi vse drugo orožje za

masevno uničevanje; da se uni-

čijo obstoječe zaloge atomske

bombe in ustanoviti kontrola ZD,

vključivši nadzorstvo nad pro-

izvodnjo atomskih energij; ter

da se drastično zmanjša redno

oboroževanje v smislu resolucij,

ki jih je sprejela zbornica OZN.

Nemčija in Japonska

Progresivna stranka poziva,

da se kooperira z našimi vojnimi

zavezniki pri sklepanju mirov-

nih pogodb z zedinjenim Nemčijo

in z Japonsko. Bistvo za pogod-

bo z Nemčijo je demokratizacija

in demokratiziranje, kaznovanje

vojnih zločincev, agrarna refor-

ma, razrušitev kartelov, podr-

žavljenje težke industrije, kon-

trola Porurja vseh štirih velesil,

plačilo reparacij žrtvam nacijs-

ke agresije, določno priznavanje

sedanjih demarkacijskih linij

za zapadno mejo Poljske. Za-

govarjam potrebo po nujni

sklenitvi miru na tej podlagi ter

po istočasnom umiku vseh oku-

pacijskih čet.

Podobni principi naj vladajo

pri sklepanju pogodb z Japon-

sko.

Država Israel

Progresivna stranka zahteva,

da se izreče državi Israel takoj

je ure priznanje.

Pozivamo, da se Israel sprej-

je.

"Mi je že dobro! Nič hudega!"

(Konec.)

Gospodinja poslovodkinja se

je okrenila in tekla, da je zade-

vala z boki ob pult in držale

predalobj. Ko se je z vodo vrnila,

je bila gospa Burdova že za-

pet rdeča. Na pomirjevalne be-

sede, na vprašanja in na tolazi-

la se je v zadregi in srečno na-

smikala.

"Torej mi, prosim vas, po-

kaže, kaj imate novega za novo-

rojenček!"

"Ej, ej!" je rekla gospa Šefi-

na, zakaj ona se je smela začu-

biti prva, gospodinja poslovod-

kinja pa je vedela, kaj se spo-

obi in se držala bolj reda, ko

delodajalka. "Torej gospa Ani-

ca bo zibala!"

Gospa Burdova jo je pogleda-

la, kakor bi se prebudila iz sanj.

"Aniea? Kaj se? Današnje

mlade žene imajo za take stvari

dovolj časa! In... saj Anieci res

ni treba hiteti. Toda jaz — go-

spodična zamašita si ušeša," se

je okrenila s šaljivim tonom k

poslovodkinji, "to ni za vaša

ušeša, meni je rekla zdravnica,

da moram pobiti, če hočem se

zibati!"

Gospa od "Otročička" je stala

zadaj na enem koncu pulta, po-

slovedkinja pa na drugem. In

ko ju je gospa Burdova zvezala

en zategelj pogled, je opazila

naenkrat, da sta si postali obe v

tem času skupnega bivanja v

tej starj trgovini podobni. Ker

v zadnjem času ni mogla več ob-

vladati svojih živev, jo je iz-

podoblo do k nesvadnemu na-

smehu, dražil jo je pa k smehu

tudi enako začuden obraz obeh

žensk. Toda zavedala se je tako,

da se obnaša do teh dveh

davnih in sočustvjujočih prič

Moč monopolov mora preč Pest monopolov, v kateri je gospodarstvo, se mora razkleniti, da ostane demokracija in je mogoče izvajati gospodarsko načrtovanje. Izkusne so pokazale, da zakoni proti trustom in vladne regulacije same po sebi niso zadostne, da bi ustavile rastno moč monopolov. Edina rešitev je javno lastništvo (podzavljeno) glavnih sektorjev gospodarstva.

Progresivna stranka bo podvzela take korake za izvedenje javnega lastništva kot potrebe zahtevajo, da pridejo v roke ljudskih zastopnikov kontrola za izvajanje gospodarske oblasti. Kot prvi korak se morajo podprtati največje banke, elektrarna, trgovska mornarica, elektrotehnika, sila, plinska industrija in tiste industrije, ki so odvisne v prvi vrsti od vladnega deželnarja ali vladnega nakupa.

Nameravamo ojačiti in strogo izvajati postave za zastavitev monopolov v drugih panogah gospodarstva.

Pozivamo, da se takoj odpravi preoblikovanje v Izrael in njegove suverene pravice, da am kontrolira svoje smernice glede naseljevanja.

Pozivamo, da se uresniči ideal

Franklina Rooseveltta glede

za Združene narode kot ena sam

družinu narodov sveta, in sicer s

tem, da bo zagovarjala njihovo

ustavo in skušala preprečiti njihovo

preoblikovanje v diplomatsko

in militarično orožje ka-

tere koli sile ali skupine sil.

Pozivamo, da se zavrne Mar-

shallov načrt.

Nujno pozivamo polno upo-

rabljanje ekonomskega in so-

cialnega sveta in drugih agencij

Združenih narodov, da se zatare-

bolezen in lakota, pospešuje raz-

vaj kulturo in znanosti ter raz-

vija miroljubna uporaba atom-

ske energije.

Zahtevamo, da delegacija ZL

pri organizaciji Združenih narodov pritska za učinkovito go-

spodarsko in diplomatsko sank-

cijo proti Francovi Spaniji.

Razrožitev

Progresivna stranka bo dela-

THE LIBERATED NEGRO VOTE

There is real significance in the phenomenal increase of the liberated Negro vote in the South. Since 1940, the number of qualified Negro voters has tripled. From 211,000 in 1940, it has increased to 645,000 in 1947 (12 per cent of the Negro population of voting age in the region), and will probably reach the million mark this year. The greatest numerical increase has occurred in Georgia—from 20,000 to 125,000 in the last eight years—but Oklahoma has qualified the greatest proportion of eligible Negro voters—29.6 per cent. Throughout the South the sharpest increase has taken place in the cities, which is most important in view of the noticeable urban movement of Southern Negroes since the war (34 per cent of the Negroes in twelve Southern states are now classified as urban dwellers). In such cities as Memphis, Atlanta, Jacksonville, and New Orleans, Negroes have been able to register with as much ease as in any Northern city. Nor is the trend likely to be reversed, for more and more whites are supporting the Negro's right to vote. The best recent example of this, of course, was the decision of Judge J. Waites Waring, discussed in last week's issue, which allowed Negroes to vote in the primary elections in South Carolina. In the past year one Negro was elected to the Kentucky legislature and another to the city council in Richmond, with considerable support, in both cases, from white voters. The situation shows generally marked improvement in Virginia, Georgia, South Carolina, North Carolina, Florida, Texas, Arkansas, Tennessee, and Oklahoma; it is only in Alabama, Mississippi, and rural Louisiana that the old pattern retains its rigidity. —The Nation.

ALL THINGS TO MOST HYPHENATES

Gov. Dewey's statement to a delegation representing the Sons of Italy that he favors restoring Italy to administration of its former African colonies under United Nations trusteeship is an unconcealed bid for the votes of hyphenated Americans of Italian extraction. The vote of this element in a state such as New York could be decisive.

For similar reasons Dewey has been bidding for the favor of Zionists, as in his statement of last March 23 that the Palestine situation had been "bungled." He knows that there are considerable numbers of Zionists among the Jewish population of New York and is out to catch their vote.

He was an early advocate of an Anglo-American military treaty, with the purpose of catching English and Anglophile support in New York, and he supports the Marshall plan for the same reason. A lot of other countries are cut in on the handouts, but Britain is the principal beneficiary and, to make this latest disguised gift of billions to England look good, the rest had to be taken abroad as window dressing.

In all these vote catching schemes Dewey shows no concern for the welfare of America or Americans. He is quite willing to betray this country's interests for the benefit of any hyphenated group with a pet cause. In foreign policy he is just as un-American as Truman. —Chicago Tribune.

PEOPLE DO IT

By HENRY JONES

HOW ANXIOUS the boys are to get in the Army was shown when Brooklyn police last Saturday had to close the doors of the marriage license bureau on large numbers of 22 year old bridegrooms. The night before Truman had said that married men would not be drafted.

Said one: "I'm not yellow, but I don't want to serve in any peace-time army."

Many went elsewhere to get married.

Business men insist that they should handle business and lawyers insist they should handle legal questions. How about putting the draft question up to those of draft age?

DROSOPHILA, the banana fly, is doing its bit to discourage atomic warfare. Because its generations are short-lived, it is a favorite for studying problems of heredity. Dr. Albert Bellamy of University of California has been studying far-off consequences of atomic radiation in terms of Mr. & Mrs. Drosophila. The sex-linked lethal characteristics would be recessive, carried by the female offspring but showing up either not at all or in their male offspring. Feeble-mindedness and hemophilia might become established thus as mutant genes after hundreds of thousands of generations, even though only 9 out of 10 thousand died from the purely hereditary consequences of atomic radiation in the first new generation. Says the Doctor in marked understatement: "If enough of them are disabled in their action, their social and economic significance can become very large indeed."

Not knowing who of our descendants will have married whom by that time, isn't it rather feeble-minded of us to leave those atom bombs around? • • •

So to the Brooklyn boys and others venturing forth on the stormy seas of matrimony, we extend alike sympathy and congratulations, and with the customary thoughts about little troubles the suggestion they think somewhat of Mr. & Mrs. Drosophila, and hop in to stop this bad habit of throwing atom bombs around.

PAPA ISN'T SO BAD

The average man is neither as clever as his wife thought he was when they were engaged, nor as much of a dud as she thinks he is now that they are married.

AND IF they're tempted to think

PROLETAREC

THE MARCH OF LABOR

On Willey's Farm

By K. M. Landis II in Chicago Daily Sun-Times

YOU MAY HAVE read about the strange fires on Charley Willey's farm near Macomb, Illinois.

First the house burned. Brown spots kept appearing on the wallpaper, and in a few minutes they would burst into flames. Willey went around tearing down wallpaper, but the brown spots then appeared on the bare boards, and they also caught fire.

According to Willey's story, more than 100 small fires broke out inside the house within a few days, and nobody got much sleep.

Things got beyond control, and the whole house went up in smoke. The Willey family moved into a barn on the place, and the next day the barn burned.

Everything seemed to catch fire. The chicken coop and out-buildings were lost, and the second barn burned.

"That last barn was too much," said Willey.

Great alarm spread in the neighborhood. Many of Willey's neighbors began to avoid him, thinking he might be radioactive. Others figured that "some atomic energy may have got spilled on the farm."

It was natural, in view of the hot international situation, that someone would think of Russia. All members of the Un-American Activities Committee were apparently on other assignments.

But the U. S. Army, which is charged with defending us from Russia, was on the job. A flaming headline came out of Dayton, Ohio, and the first paragraph of the news story said:

"The U. S. Army's top scientists suspect an enemy saboteur using mysterious radio waves, may be burning down Charley Willey's farm buildings."

Lewis C. Gust, head technician at Wright Field, announced that he was sending experts to the scene to investigate the possibility that the fires might be sparked by enemy radio waves.

"Suppose you had material that could be ignited by radio and you wanted to test it for sabotage value," Gust said. "Wouldn't you pick some out-of-the-way place, like the Willey farm, to make tests?"

But at the last moment, before Congress could be called into special session, the state fire marshall inspected the premises and reported:

"These fires were all due to natural causes. Particularly in the barn fires, we believe an investigation will show the blazes were started by carelessness or intent."

The Army called off its experts, and the national sanity was temporarily saved. In case of war, however, we will probably need more psychiatrists than soldiers.

NOW, WHAT ABOUT COMMUNISM?

Excerpts from a lecture given by Louis Adams during a coast-to-coast tour in the fall of '47:

Now, what about Communism Communists?

I am a member of no party (This was true in '47; now I belong to the Independent Progressive Party of New Jersey which is part of the national third-party development in '48.) But if anyone tries to label me a Communist, I do not deny it—for two reasons: one, because invariably he doesn't know what he means when he uses the word "Communist," which means that he cannot know whether I am a Communist or not, even if I tell him; two, because if I deny that I am a Communist, I will next be required to prove that I am not a Communist, and the only way I could prove it to such people would be to become a fascist.

Communism is a fact in the world. Like all other facts under the sun, as an ideology and a practice it is in a process of evolution. That evolution goes on under the influence of its environment. We are on important part of its environment. If we continue to fight Communism as we, the official we, are now trying to fight it, it will be one kind of Communism; it will be sharply antagonistic to us, to the sort of Baruchs we now are, ruled by the Baruchs and Dulleses.

Too much cannot be done toward guarding and guiding well the germinating and inclining thought of childhood.—Mary Baker Eddy.

PAPA ISN'T SO BAD

The average man is neither as clever as his wife thought he was when they were engaged, nor as much of a dud as she thinks he is now that they are married.

Speaking of reading matter, I

What Magazine D'ya Read?

Fortune magazine, the businessman's Life, declared in its June issue that "the 80th Congress has accomplished more important, useful work than perhaps any other peacetime Congress."

Listed by Fortune as the nine outstanding "good" things the Congress did were the following:

Its refusal to seat Senator Bilbo (they never unseated him, just let him go home and die); passage of the ERP program; aid to Greece and Turkey; aid to China; the Mundt-Voice of America authorization; passage of the Taft-Hartley law (not so "good" in the eyes of the Supreme Court) tax reduction (mainly benefitting the rich), and the travels of some 200 congressmen to Europe last year (attacked as "wasteful junkets" by responsible persons).

Assuming the boys on Henry Luce's \$1.25-an-issue glamor magazine didn't have their tongues in their cheeks when they gave their ludicrous endorsement, they might try explaining what happened to the minimum wage bill; the poll-tax bill; the anti-lynching bill; health insurance; comprehensive housing; oleo tax repeal; extension of social security to some 20,000,000 people who don't have it; the federal aid to education bill; price control; rent control without loopholes.

Stacked up, the puny duds don't quite cancel out the didn'ts.—The Advance.

Practical Dictionary

Alimony—A married man's cash surrender value.

Bathing Beauty—A girl with a lovely profile all the way down.

Chivalry—A man's inclination to defend a woman against every man but himself.

Criticism—A thing that may be avoided by saying nothing, doing nothing and being nothing.

Diplomacy—The art of letting someone else have YOUR way.

Financial Statement—Figures disclosing assets, liabilities, capital reserves and the like, which though properly compiled, adequately presented and thoughtfully interpreted, yet even then can lie like hell.

Girdle—An elastic supplement to a stern reality.

Music Lover—A man, who upon hearing a soprano in the bathroom, put his ear to the keyhole.

Political Bedfellows—Those who like the same bunk.

Shoulder Straps—That which prevents an attraction from becoming a sensation.

Worry—Interest paid on trouble before it is due.

Right and Wrong Way To Handle Housing

The Associated Press says Britain's Labor government is within sight of its goal of 750,000 new homes. On the basis of population, we should have built three times that number in the same time. Apparently we have done just about that.

But here is the catch: In Britain the Labor government insists that at least three out of four of the new homes must go to those who can't afford to buy. In other words, they must be rented to ordinary folks at rentals they can afford to pay.

In this country, we have concentrated on the construction of homes to be sold on "easy terms" at fantastic prices. That's why we are faced by an appalling housing problem. Congress has listened to the Real Estate Lobby instead of considering human needs.

Now that the political conventions are over, a report from General MacArthur on the billion-dollar occupation of Japan might be in order.

suggest you read the book entitled The Meeting of East and West, by Professor F. S. C. Northrop of Yale, in which he points out that the Soviet Union—contrary to the present propaganda view of it—is a Western country with a special mission in history—to serve as a bridge between the white and the colored races which, as of a while back, were expected to clash in an immensely destructive international way. Prof. Northrop's thesis is sound and all-important, but can find no consideration among our present top-level policy-makers, from Baruch down to Truman, who are openly or secretly Kluxers or racists of one type or another—not forgetting Truman's public championing of civil rights for Negroes in this country: which is a complete fake.

Speaking of reading matter, I

Ban of the Red Dean

THE ABSURDITIES of thought control were never better illustrated than in the State Department's refusal to permit England's Dean of Canterbury cathedral to come to America for a lecture tour.

Dr. Hewlett Johnson is known as the "Red Dean" because he is extremely friendly toward Russia and socialism. The State Department says it doesn't object to him, but only to the organization which had planned to sponsor his lectures. This is the American-Soviet Friendship Society, which Attorney General Clark has adjudged to be "subversive."

We don't know whether the society is subversive or not. We do know that to exclude from America anybody sponsored by the society is a grotesque travesty on our frequently proclaimed principles of freedom. On that theory, if the society decided to sponsor a series of lectures by Winston Churchill, the State Department would be compelled to deny Churchill a visa.

Subversive is as subversive does. If it is subversive to sponsor a lecture by the Dean of Canterbury, then we have come a long way from the Bill of Rights. And if it is subversive for a cleric who enjoys complete freedom of expression in England to speak his mind in America, we have come even farther.

Who gave the State Department authority to decide what Americans shall listen to and think about?

COMINFORM AND YUGOSLAVIA

By LOUIS ADAMIC

The Cominform-Tito rift has given rise to some incredibly complex theories, linking the split to all the crucial questions in today's world.

The anti-Reds were gleeful. Ah, a crack in the Iron Curtain! Puppet Tito (who, it seems now, was not a puppet at all) defies his Kremlin masters (who, it suddenly appears, weren't his masters after all). Nationalist Tito leaps on the ramparts to defend Yugoslavia independence. Ambitious Tito wants a Balkan federation, to which the Kremlin is opposed, and puts himself at the head of an East-European uprising against Stalin. Hard-up Tito is flirting with the ERP, etc., etc. And this sensationalism enters into calculations of how the "cold war" high command can best take advantage of the rift.

The leaders and the press of most Communist parties over the world, including the Communist Party of the U.S., worked overtime trying to uncover the exact nature of Tito's errors and deviations. The same writers who for years had regarded the Communist leaders of Yugoslavia as among the most terrific Communists under the sun now suddenly strained to show that these Yugoslavs have strayed from the line and turned heretics, breaking the unity of the Communist theory and movement. In their ignorance and zeal, they were still are—reaching into that well-known arsenal of misinformation, the "capitalist" press, for ammunition to help finish off Tito.

I still think the saw was the better tool for the purpose; but (perhaps because storms relax me if I am tense from overwork) I didn't insist on it. A typical Yugoslav with ideas and ways of his own, Andy was deeply independent but usually ready to go along with you on a basis of cooperation and mutual respect. Since I suggested the saw, it meant much to him to use the hatchet; and he hacked off the broken limb in his own good time. Ultimately it made no difference; the tree looked just as well as if he had used the saw and had attended to it immediately.

If in over-haste, or in a bad mood, I bluntly ordered Andy to do something, the chances were that he either didn't do it at all or did it poorly.

Had Andrei Zhdanov known Andrej Krizmanich, Yugoslavia and Russia might not have come to a rift at all. But, remembering Andy, I can also imagine that Yugoslavs, with their unique characteristics, can be exasperating to Soviet leaders responsible for their country's security, which hinges in part on Yugoslavia and the rest of Eastern Europe.

In a Two-World situation, there is no doubt what side Yugoslavia is now on or what side she will remain on. Essentially, the crisis between the Cominform and the Yugoslavs is not political but in human relations. Perhaps both sides are more or less at fault; in essence, though, the whole rumpus is very human, natural, inevitable; and from the angle of the Soviet orbit, it may be all to the good in the long run. Its resolution lies in both sides admitting mistakes in behavior or otherwise, in apologies and compromise.

Again, there is no doubt what side Yugoslavia is and will be in peace or war; but it seems that Tito hopes to impress this on his Soviet friends—that if Yugoslavia does things in her own way in an atmosphere of good manners and mutual respect, she will be a bigger asset in the war, than if she is grudgingly told how and when to act; that, in fact, she will be worthless if Russia, in fear of war, fails to respect the Yugoslavs' sensibilities and tries to impel them into drastic measures like land collectivization before they and their state apparatus are ready for them.

The present Yugoslav leaders know their people. Since 1941 they and the people have been through a great experience together; there is deep bond between them; and the leaders feel they know better than anyone else can know what is necessary and possible in Yugoslavia. Yugoslavs do well in war only in a clean-cut struggle for freedom; in peacetime, only as a free people in their own tempo—and you must leave to them what "freedom" means in their dictionary.

Then, what is the rift? On the one side, poor manners which go with the idea on the part of some Soviet and/or Cominform leaders that Yugoslavia ought to do so-and-so and thus-and-thus; on the other